

Vec C-398/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

20. august 2020

Vnútroštátny súd:

Krajský soud v Brně

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. júl 2020

Žalobkyňa:

ELVOSPOL, s.r.o.

Žalovaný:

Odvolací finanční ředitelství

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Predmetom konania vo veci samej je žaloba, ktorú podala ELVOSPOL, s.r.o. proti rozhodnutiu Odvolacího finančného ředitelství, ktorým bolo uvedenej spoločnosti odopreté zníženie dane z pridanej hodnoty na výstupe o sumu zodpovedajúcu neuhradenej pohľadávke za dlžníka v úpadku, a to z dôvodu, že táto pohľadávka vznikla v období šiestich mesiacov pred rozhodnutím súdu o úpadku dlžníka.

Prejudiciálna otázka

Je v rozpore so zmyslom článku 90 ods. 1 a 2 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1) vnútroštátna právna úprava stanovujúca podmienku, ktorá znemožňuje platcovi dane z pridanej hodnoty, ak mu vznikla povinnosť priznať daň pri uskutočnení zdaniteľného plnenia voči inému platcovi, vykonať opravu výšky dane na výstupe z hodnoty pohľadávky vzniknutej v období šiestich mesiacov pred rozhodnutím súdu o úpadku platcu dane, ktorý za plnenie zaplatil len čiastočne alebo vôbec?

Relevantné ustanovenia práva Únie

Články 63 a 73, článok 90 ods. 1 a 2, článok 273 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1) (ďalej len „smernica“).

Relevantné vnútroštátne ustanovenia

Opravu výšky dane v prípade pohľadávok za dlžníkov v insolvenčnom konaní upravuje § 44 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z pridanej hodnoty (ďalej len „zákon o DPH“), ktorého príslušné časti zneli v čase skutkových okolností takto:

„1. Platca, ktorému pri uskutočnení zdaniteľného plnenia voči inému platcovi vznikla povinnosť priznať daň a ktorého pohľadávka, ktorá vznikla najneskôr 6 mesiacov pred rozhodnutím súdu o úpadku z tohto plnenia, doposiaľ nezanikla (ďalej len ‚veriteľ‘), je oprávnený vykonať opravu výšky dane na výstupe z hodnoty zistenej pohľadávky...¹

...

¹ Najmä v prípade, že dlžník sa nachádza v insolvenčnom konaní, v ktorom konkurzný súd rozhodol o vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka a veriteľ v tomto konaní riadne prihlásil svoje pohľadávky, ktoré boli zistené a prihliada sa na ne.

3. *Opravu výšky dane na výstupe je veriteľ oprávnený vykonať najskôr v zdaňovacom období, v ktorom boli splnené podmienky podľa odseku 1. Opravu nemožno vykonať po uplynutí 3 rokov od konca zdaňovacieho obdobia, v ktorom sa uskutočnilo pôvodné zdaniteľné plnenie a v prípade, že dlžník prestal byť platcom.[²]*

...

5. *Pokiaľ veriteľ vykoná opravu výšky dane podľa odseku 1, dlžník je povinný znížiť svoju daň na vstupe pri prijatom zdaniteľnom plnení o čiastku dane opravenú veriteľom, a to vo výške, v akej uplatnil odpočítanie dane z prijatého zdaniteľného plnenia. ...*

6. *Ak je pohľadávka, v prípade ktorej veriteľ vykoná opravu výšky dane podľa odseku 1, následne úplne alebo čiastočne uspokojená, vzniká veriteľovi povinnosť priznať z prijatej platby daň, a to ku dňu, v ktorom k úplnému alebo čiastočnému uspokojeniu pohľadávky došlo, a doručiť dlžníkovi daňový doklad, ktorý je veriteľ povinný vystaviť...“*

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 ELVOSPOL, s.r.o. (ďalej len „žalobkyňa“) vo svojich daňových priznaniach za zdaňovacie obdobie mesiaca máj 2015 opravila výšku dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) podľa § 44 ods. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z pridanej hodnoty (ďalej len „zákon o DPH“), pretože jej MPS Mont a.s. neuhradila faktúru za dodanie tovaru s dátumom uskutočnenia zdaniteľného plnenia 29.11.2013 (ďalej len „sporná oprava dane“).
- 2 Dňa 19.5.2014 konkurzný súd rozhodol o úpadku spoločnosti MPS Mont a.s.
- 3 Dňa 14.12.2015 Finanční úrad pro Jihomoravský kraj (ďalej len „správca dane“) vyzval žalobkyňu, aby odstránila pochybnosti o správnosti a úplnosti hodnôt v rámci spornej opravy dane. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení zo 6.1.2016 spochybnila výklad § 44 ods. 1 zákona o DPH podaný správcem dane, pričom uviedla, že podmienky pre spornú opravu dane stanovené v uvedenom ustanovení sú podľa jej názoru splnené. Správca dane dospel naopak k záveru, že výklad § 44 ods. 1 zákona o DPH zastávaný žalobkyňou je nesprávny, odmietol spornú opravu dane a rozhodnutím z 22.2.2016 žalobkyňi dodatočne vyrubil DPH vo výške 160 896 Kč za zdaňovacie obdobie mesiaca máj 2015.
- 4 Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa podala odvolanie na Odvolací finanční ředitelství, ktoré rozhodnutím z 2.5.2018 potvrdilo odmietnutie spornej opravy

² Ako je uvedené nižšie, podmienka, že opravu dane ďalej nemožno vykonať v prípade, že dlžník prestal byť platcom DPH, je neaplikovateľná pre rozpor s článkom 90 smernice, konštatovaný Súdny dvorom v rozsudku z 8. mája 2019 vo veci A-PACK CZ, C-127/18, ECLI:EU:C:2019:377.

dane z dôvodu veku predmetnej pohľadávky, teda z dôvodu jej vzniku v období šiestich mesiacov pred rozhodnutím konkurzného súdu o úpadku spoločnosti MPS Mont a.s. (ďalej len „podmienka veku pohľadávky“).

- 5 Správca dane ani Odvolací finanční ředitelství pritom vo svojich rozhodnutiach nespochybnili skutočnosť, že by MPS Mont a.s. za poskytnuté zdaniteľné plnenie žalobkyni nezaplatila, a to ani čiastočne. Nesplnenie podmienky veku pohľadávky tak bolo jediným dôvodom dodatočného vyrubenia dane a odopretia spornej opravy dane.
- 6 Žalobkyňa napadla uvedené rozhodnutie Odvolacího finančního ředitelství na Krajském soudu v Brně (Česká republika) žalobou, v ktorej naďalej tvrdila, že zákonné podmienky pre spornú opravu dane splnila a že podmienka veku pohľadávky je v rozpore s článkom 90 smernice.

Koncepcia podmienky veku pohľadávky v českom práve

- 7 Krajský soud v Brně uvádza, že pokiaľ platca dane (veriteľ) splní podmienky uvedené v § 44 ods. 1 zákona o DPH, môže vykonať opravu výšky dane na výstupe z hodnoty pohľadávky, **ale ani pri splnení ostatných podmienok podľa zákona o DPH nemôže platca dane (veriteľ) takto postupovať v prípade, že pohľadávka zo zdaniteľného plnenia voči platcovi dane vznikla v období šiestich mesiacov pred rozhodnutím súdu o úpadku platcu dane (dlžníka).**
- 8 Tento výklad bol potvrdený uznesením rozšíreného senátu Nejvyššího správního soudu zo 16.7.2019 (č. 3922/2019 Sb. NSS), podľa ktorého je nutné ustanovenie § 44 ods. 1 zákona o DPH v znení účinnom od 1.4.2011 do 28.7.2016 vykladať tak, že oprávnenie vykonať opravu výšky dane na výstupe z hodnoty zistenej pohľadávky sa vzťahuje na pohľadávky, ktoré vznikli z tohto plnenia v období končiacom šesť mesiacov pred rozhodnutím súdu o úpadku.
- 9 Nejvyšší správní soud považoval za relevantné tiež tvrdenie vychádzajúce z ekonomického predpokladu, že „*profesionáli sú na trhu schopní spozorovať signály prichádzajúceho úpadku svojho obchodného partnera tým skôr, čím kratšiu dobu pred okamihom, keď k úpadku v budúcnosti dôjde, s ním rokujú o transakcii alebo ju uzatvárajú. Naopak, čím skôr pred úpadkom k rokovaniu o transakcii alebo jej uzavretiu došlo, tým menej spravidla mohlo byť obchodnému partnerovi budúceho úpadcu zrejmé, že hrozí problém*“.
- 10 Nejvyšší správní soud v uvedenom uznesení tiež odkázal na skorší zákon č. 328/1991 Sb., o konkurse a vyrovnaní, v ktorom sa určité právne úkony dlžníka vykonané v posledných šiestich mesiacoch pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu vyhlasovali *ex lege* za neúčinné. Podľa uvedeného súdu „*v situácii smerujúcej k insolvenčii sa medzi kratším obdobím bezprostredne predchádzajúcim zahájeniu insolvenčného konania a dlhším, spravidla niekoľkoročným obdobím pred ním rozlišuje z hľadiska toho, aké nároky sa obvykle kladú na trhové subjekty uzatvárajúce transakcie a ako „jednoducho*“

možno prípadne takéto transakcie v rôznej miere alebo z rôznych dôvodov anulovať (vysloviť ich neúčinnosť) aj podľa súčasnej úpravy v insolvenčnom zákone. ... [Účelom šesťmesačnej doby] malo byť chrániť zvýhodnením podľa § 44 zákona o dani z pridanej hodnoty len tých obchodných partnerov dlžníka, ktorí s ním obchodovali skôr než v posledných šiestich mesiacoch pred rozhodnutím súdu o úpadku. O nich totiž bolo možné predpokladať, že s neskorším úpadcom obchodovali v dobrej viere v jeho primeranú solventnosť a nemohli v tej dobe rozpoznať, že neskôr sa ich pohľadávka stane nevymožiteľnou. Naopak obchodní partneri, ktorí s neskorším úpadcom obchodovali až v posledných šiestich mesiacoch pred rozhodnutím súdu o úpadku, mali mať podľa všeobecných ekonomických poznatkov väčšiu šancu hroziaci úpadok rozpoznať, a preto nebol dôvod im poskytnúť zvýšený daňový komfort. S tým súvisí aj celkový historický kontext prijatia uplatniteľnej právnej úpravy v roku 2011 – bola ním vrcholiaca hospodárska kríza, ktorá uvrhla do ekonomických problémov rad predtým prosperujúcich podnikajúcich osôb. ... Aj v tomto ohľade bolo teda logické „chrániť“ skôr tých, ktorí neskorším úpadcom dodávali s určitým časovým odstupom pred rozhodnutím súdu o úpadku, než tých, ktorí s úpadcom obchodovali bezprostredne pred týmto rozhodnutím.“

Analýza judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa článku 90 smernice

- 11 Podmienky odchýlenia sa od článku 90 ods. 1 smernice nesplnila podľa Súdneho dvora napríklad (i) právna úprava, ktorá umožňovala zníženie základu DPH v prípade čiastočného alebo úplného neuhradenia pohľadávky len v prípade, že ide o peňažnú pohľadávku (rozsudok z 3. júla 1997, *Goldsmiths*, **C-330/95**, ECLI:EU:C:1997:339), (ii) právna úprava, ktorá podmieňovala zníženie základu DPH neúspešnosťou konkurzného konania, pokiaľ takéto konanie môže trvať viac ako desať rokov (rozsudok z 23. novembra 2017, *Enzo Di Maura*, **C-246/16**, ECLI:EU:C:2017:887), (iii) právna úprava, ktorá stanovila, že platca dane nemôže vykonať opravu základu DPH v prípade celkového alebo čiastočného nezaplatenia sumy, ktorú mal dlžník zaplatiť z titulu plnenia podliehajúceho DPH, pokiaľ už tento dlžník nie je platcom DPH (rozsudok z 8. mája 2019, *A-PACK CZ s.r.o.*, **C-127/18**, ECLI:EU:C:2019:377), alebo (iv) právna úprava, na základe ktorej sa odmieta nárok zdaniteľnej osoby na zníženie DPH súvisiace s nevymáhateľnou pohľadávkou, pokiaľ táto zdaniteľná osoba opomenula prihlásiť túto pohľadávku v konkurznom konaní zahájenom proti jej dlžníkovi, hoci táto zdaniteľná osoba preukáže, že aj keby uvedenú pohľadávku prihlásila, nevymohla by ju (rozsudok z 11. júna 2020, *SCT d.d.*, **C-146/19**, ECLI:EU:C:2020:464).
- 12 Požiadavkám článku 90 smernice naopak vyhovela právna úprava, ktorá viazala zníženie základu DPH na skutočnosť, že veriteľ dostane od príjemcu tovaru alebo služieb (dlžníka) potvrdenie o prijatí opravnej faktúry, ak nie je získanie takéhoto potvrdenia v primeranej lehote pre veriteľa nemožné alebo nadmerne ťažké (rozsudok z 26. januára 2012, *Kraft Foods Polska*, **C-588/10**, ECLI:EU:C:2012:40).

- 13 Podľa Krajského soudu z vyššie uvedených rozsudkov Súdneho dvora okrem iného vyplýva, že:
- článok 90 ods. 1 smernice je vyjadrením základnej zásady, podľa ktorej je základ dane tvorený skutočne prijatým protiplnením a ktorej dôsledkom je, že daňový orgán nemôže vybrať sumu DPH prevyšujúcu sumu, ktorú dostala zdaniteľná osoba,³
  - pripustenie možnosti členských štátov vylúčiť akékoľvek zníženie základu DPH je v rozpore so zásadou neutrality DPH,⁴
  - článok 90 ods. 2 smernice umožňuje členským štátom odchyliť sa od tohto pravidla, pokiaľ nezaplatenie protihodnoty môže byť ťažko overiteľné alebo len dočasné, pričom táto odchýlka musí byť odôvodnená a primeraná,⁵
  - odchýlka sledujúca správny výber DPH a predchádzanie daňovým únikom musí byť striktné nevyhnutná na dosiahnutie tohto cieľa a nemôže sa používať spôsobom, ktorý by spochybnil dodržanie neutrality DPH.⁶

Záverčné úvahy

- 14 Citovaná vnútroštátna právna úprava v § 44 zákona o DPH je podľa Krajského soudu v Brně zameraná na situácie, keď dlžník za poskytnuté zdaniteľné plnenie veriteľovi nezaplatí čiastočne alebo vôbec. Ide teda o prípad, keď sa členské štáty môžu podľa článku 90 ods. 2 smernice odchyliť od všeobecnej úpravy v článku 90 ods. 1 smernice.
- 15 Krajský soud v Brně má však pochybnosti o tom, či je podmienka veku pohľadávky obsiahnutá v § 44 ods. 1 zákona o DPH v súlade s článkom 90 smernice, resp. s jeho účelom a požiadavkami judikatúry Súdneho dvora týkajúcimi sa článku 90 smernice.
- 16 V situácii, keď ostatné zákonom o DPH stanovené podmienky boli splnené, vedie podľa názoru Krajského soudu v Brně nemožnosť spornej opravy dane z dôvodu podmienky veku pohľadávky k narušeniu zásady daňovej neutrality.

³ Pozri body 17 až 22 rozsudku z 8. mája 2019, A-PACK CZ s.r.o., C-127/18, ECLI:EU:C:2019:377.

⁴ Pozri rozsudky z 13. marca 2008, Securenta, C-437/06, ECLI:EU:C:2008:166, z 13. marca 2014, Malburg, C-204/13, ECLI:EU:C:2014:147.

⁵ Tamtiež.

⁶ Pozri body 25 až 27 rozsudku z 8. mája 2019, A-PACK CZ s.r.o., C-127/18, ECLI:EU:C:2019:377 a bod 28 rozsudku z 26. januára 2012, Kraft Foods Polska, C-588/10, ECLI:EU:C:2012:40.

- 17 Napokon prejednávaný prípad je podľa názoru Krajského soudu v Brně odlišný od všetkých prípadov, ktoré Súdny dvor doposiaľ riešil.

PRACOVNÝ DOKUMENT